

Replik: Missförstånd i elmarknadsdebatten

Dagens Industri den 8 februari 2023

I ett inlägg på DI Debatt menar Hyresgästföreningen och Villaägarnas Riksförbund att "Det är dags för en ny modell för elpriset". De förespråkar den så kallade BEKEN modellen, som frikopplar det inhemska priset från exporten. De menar att Polen, Portugal och Spanien har infört en relaterad prissättning. Vi menar att resonemanget delvis bygger på missförstånd.

Det är inget onaturligt med prissättningen på elbörsen. Precis som för de flesta varor sätts marknadspriset där utbudet möter efterfrågan. Detta innebär att den dyrast använda produktionen sätter priset för all el som handlas i jämvikt. Orsaken är att ingen producent frivilligt vill sälja el till ett pris under dess rörliga kostnad. På dagens integrerade elmarknad bestäms marknadspriset ofta av produktionen i ett annat land, ingen ovanlig effekt av globalisering.

Priset på el kan svänga kraftigt därför att efterfrågan på kort sikt är mycket okänsligt för efterfrågan. Det samma gäller när utbudet närmar sig marknadens kapacitetsgräns. I ett sådant läge kan små volymändringar ha stora priseffekter.

Även Polen, Portugal och Spanien har marknadsprissättning som ovan. Polen har infört restriktioner i exporten/importen för att lösa problem med den inhemska nätstabiliteten. Portugal och Spanien subventionerar elproduktion som använder gas. Alla dessa ingrepp kan innebära att elpriset sjunker, men länderna har inte ändrat prissättningsmodellen.

Hyresgästföreningen och Villaägarnas Riksförbund vill ändra prissättningen på elbörsen för att minska det inhemska elpriset i enlighet med BEKEN modellen. Tyvärr är det inte så enkelt eftersom även budgivningen ändras om man ändrar prissättningen. Snittpriset blir ganska oförändrat.

För att få ned elpriserna krävs i stället sänkta pristak eller kraftfulla regleringar. Problemet är att investeringarna i elproduktion då minskar, vilket på lång sikt leder till elbrist om inte kompletterande åtgärder vidtas. I slutändan blir kostnaden för elförbrukarna ungefär densamma, om inte skattebetalarna tar en del av notan.

Elpriset har varit orimligt högt för många förbrukare under elkrisen 2022. Detta övergående problem hanteras bäst med ett tillfälligt elstöd. Kraftfulla regleringar, skattesubventioner och bristfällig nätstabilitet är inget att sträva efter. Tvärtom vill vi se åtgärder som förbättrar nätstabiliteten, så att vårt nät kan utnyttjas bättre. Detta skulle exempelvis jämna ut priserna i Sverige och även underlätta för de som vill prissäkra sig på en likvid marknad.

Pär Holmberg
Thomas Tangerås